

De afgoderij van koning Salomo

“(...) toen Salomo oud geworden was, voerden zijn vrouwen zijn hart mee achter andere goden.”

1 Koningen 11:4

Salomo was een koning vol pracht en praal, die op het hoogtepunt van Israëls bestaan het koningschap heeft ontvangen (we maken hier geen onderscheid tussen Juda en Israël, want het koninkrijk was nog niet gescheurd; dat gebeurde pas in 1 Kon. 12). Hij was een man vol wijsheid, zoals nooit geëvenaard (1 Kon. 3:12, 4:29-34), wiens reputatie tot ver buiten de grenzen van Israël ging (1 Kon. 10); een man die een huis voor de Here God mocht bouwen (1 Kon. 6); een man die zijn volk gediend heeft, zoals dat van een goede koning mag worden verwacht; hij was ook een man die de Here van nabij gekend heeft. Wij mogen in Salomo een type zien van de Koning Zelf op Zijn troon in het duizendjarig Vrederijk.

Des te meer zet zijn levenseinde een domper op dit verhaal. 1 Koningen 11 leest heel anders dan de tien hoofdstukken daarvoor. Daar kun je zo nu en dan wel een ‘foutje’ ontdekken, maar in dit elfde hoofdstuk loopt het echt helemaal fout. We willen Salomo niet daarop afrekenen, maar wel erbij stilstaan om waarschuwendes lessen voor onszelf eruit te leren. Immers: *“Al wat namelijk tevoren geschreven is, werd tot ons onderricht geschreven, opdat wij in de weg der volharding en van de vertroosting der Schriften de hoop zouden vasthouden”* (vgl. Rom. 15:4 NBG).

In 1 en 2 Koningen wordt de geschiedenis van de koningen gezien vanuit het oogpunt van de verantwoordelijkheid van de mens. In Kronieken wordt de geschiedenis beschreven vanuit het oogpunt van de hemel. 2 Kronieken rept met geen woord over deze fase voorafgaand aan de dood van koning Salomo (2 Kron. 9:29-31). Maar in 1 Koningen wordt een heel hoofdstuk aan het droevige levenseinde van deze heerlijke koning gewijd. Het is dan ook goed de lessen van dit hoofdstuk ter harte te nemen, want ook wij dragen verantwoording tegenover onze Heer en God.

Wees gehoorzaam aan Gods Woord

In dit hoofdstuk zien we dat Salomo niet trouw bleef aan Gods Woord. Het was voor de koning van Israël niet goed om veel vrouwen te hebben, omdat deze zijn hart zouden doen afwijken (Deut. 17:17). In het hoofdstuk dat wij voor ons hebben, zien we dit

inderdaad gebeuren. Koning Salomo had maar liefst zevenhonderd vorstinnen, en driehonderd bijvrouwen (1 Kon. 11:3). En zoals voorspeld was, verleidden deze vrouwen zijn hart. Hoe heilzaam was het geweest als Salomo dicht bij Gods Woord was gebleven! Als hij gedaan had zoals in Deuteronomium 17:18-19 staat, dat de koning een afschrift van het wetboek moest hebben om te lezen en te overdenken, om zodoende de HERE te vrezen en niet van Zijn geboden af te wijken. Misschien had hij dat afschrift wel, maar hij handelde zeker niet ernaar.

Salomo had ‘vele vreemde vrouwen lief’ (1 Kon. 11:1). De uitdrukking ‘vreemde vrouwen’ heeft geen gunstige betekenis. Het betrof immers vrouwen uit de volken, waarvan God had gezegd: *“(...) gij zult u met hen niet inlaten”. “Gij zult u ook met hen niet verzwageren; uw dochters zult gij aan hun zonen niet geven, noch hun dochters nemen voor uw zonen; want zij zouden uw zonen van Mij doen afwijken, zodat zij andere goden zouden dienen, en de toorn des Heren tegen u zou ontbranden en Hij u weldra zou verdelgen. Maar aldus zult gij met hen doen: hun altaren zult gij afbreken, hun gewijde stenen verbrijzelen, hun gewijde palen omhouwen en hun gesneden beelden met vuur verbranden”* (Deut. 7:3-5; zie ook Ex. 34:16).

Alles bij elkaar genomen, hebben we hier drie ‘on gehoorzaamheden’ van Salomo. Ten eerste moest hij niet zoveel vrouwen hebben. Ten tweede moest hij zeker geen vrouwen hebben uit al die volken. Ten derde moest hij daarentegen hun altaren afbreken, etc. Met betrekking tot dit laatste deed hij ook precies het tegenovergestelde (vs. 7-8). Dit is een belangrijke les voor ons. Blijf gehoorzaam aan het Woord van God!

Bewaar je hart

Het grootste probleem van Salomo vormde zijn eigen hart. Allereerst vinden we het woord ‘liefhebben’ in vers 1. Vervolgens lezen we in vers 2 dat Salomo de vreemde vrouwen ‘met liefde aanhing’. Het gevolg was dat zijn hart werd ‘meegevoerd’. Treffend staat er dan ook: *“(...) zodat zijn hart de HERE, zijn God, niet volkomen was toegewijd”* (vs. 4). Laten wij ervoor waken geen ‘gedeeld hart’ te hebben (vgl. Jak. 1:8).

Vriendschap met – en zeker liefde voor – de wereld, staat gelijk aan vijandschap tegen God (Jak. 4:4). Laat je hart volkomen voor de Heer zijn! Als er een andere, wereldse liefde in je hart woont, zul je struikelen en vallen. Het is een ernstige waarschuwing, die twee kanten heeft: ‘uw dochters zult gij aan hun zonen niet geven, noch hun dochters nemen voor uw zonen’. Enerzijds moeten we de wereld niet opzoeken, en anderzijds moeten we ervoor waken dat de wereld niet bij ons kan binnendringen.

Blijf trouw

Salomo is een man geweest, die God waarachtig gediend heeft. Maar ‘toen Salomo oud geworden was’, was daar niet zoveel van over. Zijn vroegere verdiensten hielpen hem dan ook niet. Het was slechts omwille van zijn vader *David* (vs. 12), dat het rijk niet scheurde toen Salomo nog leefde; het was dus niet omwille van hemzelf.

Salomo is niet trouw gebleven aan God. Hij volgde de HERE niet ‘ten volle’. De Statenvertaling vertaalt: ‘(...) en *volhardde* niet de HEERE te volgen’. Dit lijkt mij de juiste lezing. Hij is er niet in geslaagd zijn leven lang met de HERE te blijven rekenen. Het gevolg was dan ook dat hij God niet langer behaagde: “*Mijn rechtvaardige zal uit geloof leven, als hij nalatig wordt heeft mijn ziel in hem geen welbehagen*” (Hebr. 10:38). Dit laatste, God welbehagelijk te zijn, is een kenmerk van het christenleven (vgl. Kol. 1:10).

Terwijl andere godsmannen in het Oude Testament met God wandelden tot aan het einde, deed Salomo dit niet.

In het tweede deel van 1 Koningen 11 zien wij hoe God daarop reageerde. Hij liet tegenstanders tegen Salomo opstaan (vs. 14, 23, 26). Tot drie keer toe bood God hem daarmee de mogelijkheid om tot berouw en inkeer te komen. De ‘vredekonink’ zoals we hem kenden, kende nu geen vrede meer. Dat is ook wat de gelovige vandaag zal ontdekken, wanneer hij van God afdwaalt. Hij is zijn innerlijke vrede kwijt.

Misschien dacht Salomo wel (zoals ook Noach mogelijk), dat hij zijn levenstaak had volbracht. Noach bouwde de ark, Salomo bouwde de tempel. Met beide mannen ging het daarna mis. Ik kan mij voorstellen dat iemand die ouder wordt, gaat denken: ‘mijn einde kan nu wel naderen, wat wil ik nog voor mezelf, laat ik het er maar eens van nemen’. En zo kan het ook gaan bij jongere gelovigen, nadat ze een echt werk voor de Heer hebben mogen doen: ‘Laat ik maar eens gaan genieten, dat heb ik nu wel verdiend’. Er is natuurlijk niets verkeerd aan rust en aan genieten. Maar als het gaat om onze relatie met God, dan is er geen pauze of einde. Dan is er niet zoiets als: ‘Laat ik het er nu maar van nemen, God kan wel even wachten’. Met je partner of je kinderen gaat dat ook niet. Ga geen dromen, verlangens of ambities koesteren buiten God om. Maar wees je leven lang een voorbeeld, zoals er staat in Hebr. 13:7 met betrekking tot de voorgangers: “(...) *volgt, terwijl u het einde van hun wandel beschouwt, hun geloof na*”. Salomo is jammer genoeg geen ‘goede voorganger’ gebleven. Geve de Heer in Zijn grote genade dat er vandaag wel veel goede voorgangers zijn, die tot hun einde toe zullen volharden.

Oude Sporen 2010

